

Herexamen Formele Talen, Automaten en Complexiteit

1 september 2008

Theorie

1. Stel dat

$$L = \{w_1 c^i w_2 \in \{a, b, c\} : i \in \mathbb{N} \wedge w_1, w_2 \in \{a, b\}^* \wedge w_1 \neq w_2\}$$

We beweren dat L niet regulier maar contextvrij is. We redeneren als volgt:

Stel dat L regulier is. Dan bestaat met het pompend lemma voor reguliere talen het pompend getal m voor L .

Kies nu: $w = a^{2m} b^{2m} c a^m b^{2m}$. Dan is w goed gekozen voor de toepassing van het pompend lemma. Stel dat $w = xyz$ met $|xy| \leq m$ waarbij $x = a^{2m} b^{2m} c$, $y = a^m$ en $z = b^{2m}$ en $xy^i z \in L$ voor alle $i \in \mathbb{N}$. Kies nu $i = 2$ dan is $xy^i z \notin L$. Tegenspraak.

Om aan te tonen dat L contextvrij is kunnen we met een pushdownauto-maat werken.

Besprek de bewering is de redenering regel voor regel. Verklaar welke redeneringen juist zijn en welke onjuist zijn. Geef aan (met een volledig bewijs) of L wel regulier is of niet. Geef aan (met een informele verklaring) of L wel contextvrij is of niet. (4 punten)

2. Toon aan met een reductie tot het halting probleem dat het volgend probleem niet algoritmisch beslisbaar is: Gegeven een Turingmachine M , test of M voor precies twee verschillende inputs w stopt. (3 punten)
3. Het INEQUIVALENT probleem is het volgende probleem: Input: Twee reguliere expressies r_1, r_2 . Output: Ja, indien $L(r_1) \neq L(r_2)$ en neen anders.

Toon aan dat het INEQUIVALENT NP-hard is. (Hint: Toon bijvoorbeeld aan dat 3SAT reduceerbaar is op INEQUIVALENT. Stel daarvoor dat $F = K_1 \wedge \dots \wedge K_m$ een formule in conjunctieve normaalvorm is en dat in F de variabelen $x_1, \dots, x_n$ optreden zo dat in iedere K_i geen variabele dubbel optreedt. Als alfabet kiezen we nu $\{0,1\}$ en we construeren twee

reguliere uitdrukkingen α, β over dit alfabet als volgt: $\alpha := \alpha_1 + \dots + \alpha_m$ waarbij $\alpha_i := \gamma_{i,1} \dots \gamma_{i,n}$ met

$$\gamma_{i,j} = \begin{cases} 0 & \text{indien } x_j \text{ in } K_i \text{ optreedt,} \\ 1 & \text{indien } \neg x_j \text{ in } K_i \text{ optreedt,} \\ (0 + 1) & \text{anders} \end{cases}$$

Toon aan dat een bedeling $(a_1, \dots, a_n)$ van waarheidswaarden a_i voor de variabelen x_i de clausula K_i niet waar maakt als en slechts als de string $a_i \dots a_n$ element van $L(\alpha_i)$ is. Toon aan dat F consistent is als en slechts als $L(\alpha) \neq \{0, 1\}^n$. Kies β met $L(\beta) = \{0, 1\}^n$. Dan levert $F \rightarrow (\alpha, \beta)$ een gewenste reductie op. (3 punten)

Oefeningen

1. Construeer voor de volgende taal een edh:

$$L = \{a^n b^m : n \in \mathbb{N}, n = 2m \text{ als } n < 7, m \geq 3 \text{ als } n \geq 7\}$$

2. Geef voor de volgende taal met alfabet $\Sigma = \{a, b, c, d\}$ een reguliere uitdrukking r en bewijs dat de taal gelijk is aan $L(r)$:
De taal van alle zinnen die deelstring $adca$ bevatten.
3. Geef voor de volgende taal een context-gevoelige grammatica:

$$L = \{a^{2n} b^n c^{3n} : n \geq 1\}$$

4. Plaats de volgende taal in de Chomsky hiërarchie (figuur 11.3 in het boek).
Bewijs uw redenering.

$$L = \{w^R a^n b^n w : n \in \mathbb{N}, w \in \{a, b\}^*\}$$

5. Geef een Turing machine die de volgende functie berekent:

$$f(n) = \lfloor x/3 \rfloor$$